

„Życie religijne w zakładach karnych na terenie obecnego województwa podkarpackiego w latach 1989-2019”.

Celem niniejszej rozprawy jest próba przedstawienia życia religijnego w zakładach karnych na terenie obecnego województwa podkarpackiego po 1989 r.

Praca jest także próbą pokazania struktur więziennictwa, jako obszaru, w którym rozwijała się posługa duszpasterzy kapelanów i tworzyła się kapelania więzienna. Praca składa się z sześciu rozdziałów. Rozdział pierwszy stanowi zarys historii duszpasterstwa więziennego do 1989 r. Obrazuje on czasy I Rzeczypospolitej, II Rzeczypospolitej, II wojny światowej i Polski Ludowej. I Rzeczpospolita to okres kształtowania się więziennictwa w Polsce i prawa do opieki nad więźniami. II Rzeczpospolita to czas powstania państwa Polskiego po 123 latach niewoli.

W rozdziale pierwszym zaprezentowano również specyfikę niektórych więzień znajdujących się na terenie Generalnej Guberni. Przybliżono tworzące się w nowych realiach polityczno-społecznych struktury więziennictwa w Polsce. Zwrócono uwagę na jego opresyjny charakter, skierowany głównie do opozycjonistów instalującej się w kraju władzy komunistycznej. Przedstawiono miejsca wykonywania wyroków śmierci. W kontekście więziennictwa w szerszym stopniu przybliżono czasy Polski Ludowej. W rozdziale opisano także praktyki religijne prowadzone w ośrodkach internowania, symbole religijne oraz pielgrzymkę papieża Jana Pawła II do Polski.

W rozdziale drugim przedstawiono rozmieszczenie osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych po 1989 r. Rozdział trzeci traktuje o miejscach praktyk religijnych i przybliży strukturę duszpasterstwa osób wyznania rzymskokatolickiego. Mowa w nim o pojęciu duszpasterstwa więziennego i o aktach prawnych regulujących jego funkcjonowanie. W rozdziale tym podjęto próbę prezentacji duszpasterstwa więziennego w Polsce po 1989 r.

W rozdziale czwartym zaprezentowano praktyki religijne osadzonych wyznania rzymskokatolickiego, zwracając przy tym uwagę m.in. na udział osadzonych w cotygodniowych nabożeństwach. Omówiono święta religijne wynikające z roku liturgicznego, przyjęte przez więźniów sakramenty oraz odbyte przez nich pielgrzymki. W rozdziale poruszono także kwestię przejawów twórczości artystycznej osadzonych, omawiając ich prace społeczne na rzecz miejsc kultu religijnego.

Rozdział piąty przedstawia formy życia religijnego więźniów, w tym osadzonych innych wyznań i obrządków. Wiele uwagi poświęcono wyznawcom grekokatolickim, Zielonych Świątków, Świadkom Jehowy. Zwrócono uwagę na bogactwo i różnorodność życia

religijnego osób przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej. To przykład tego, że współczesne polskie więziennictwo docenia znaczenie życia religijnego osadzonych.

Rozdział szósty traktuje o życiu religijnym funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Prezentuje ich udział w nabożeństwach, świętach kościelnych oraz pielgrzymkach. Wspomniano również o uczestnictwie pocztów sztandarowych, kompanii honorowej i chóru rzeszowskiej służby więziennej „Sursum Corda” w uroczystościach o charakterze religijnym, patriotycznym.

Praca stanowi próbę przedstawienia głównych problemów związanych z duszpasterstwem skazanych na terenie obecnego województwa podkarpackiego.